

Leszek Czerwiński, Teresa Górecka

Serwisy EBSCO dla bibliotek medycznych wobec wyzwań współczesnej komunikacji naukowej

Forum Bibliotek Medycznych 4/1 (7), 496-515

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Mgr Leszek Czerwiński
Mgr Teresa Górecka
Poznań, Aalsmeer - EBSCO

SERWISY EBSCO DLA BIBLIOTEK MEDYCZNYCH WOBEC WYZWAŃ WSPÓŁCZESNEJ KOMUNIKACJI NAUKOWEJ

Zastanawiając się nad wizją biblioteki przyszłości, jak może ona wyglądać już w niedalekiej przyszłości, jaka będzie przyszła rola bibliotekarzy i jakie narzędzia nowej generacji umocnią pozycję bibliotekarzy i pomogą im przywrócić użytkowników bibliotece poprosiliśmy panel naszych użytkowników, aby naszkicowali, jak wyobrażają sobie bibliotekę przyszłości.

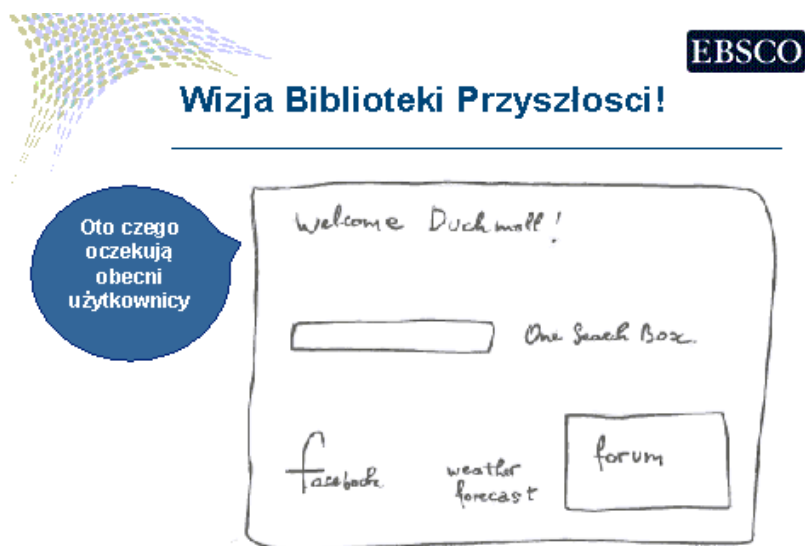
Najczęściej powtarzał się rysunek, na którym biblioteka przyszłości ma zapewnić jedno proste okienko do wyszukiwania we wszystkich zasobach i ma pozwalać wykorzystać czas na inne ważne zajęcia. Czyżby Google?

Kolejny pomysł to rysunek jednego z pracowników centrum badawczego. Oczekuje on od biblioteki włączenia do jej portalu takich elementów jak portale społecznościowe, prognoza pogody a także blogi. Pracownicy takich centrów często podróżują i potrzebują jednej platformy do wyszukiwania informacji naukowych oraz

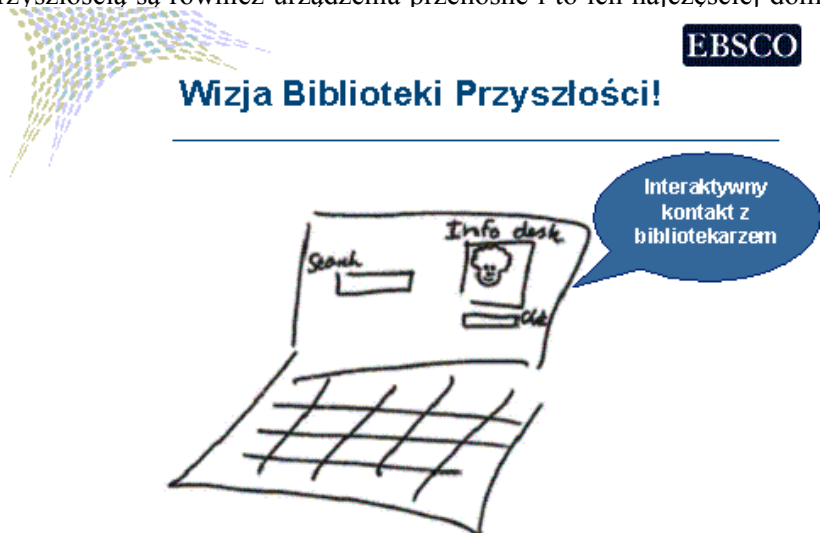
pozostania w kontakcie ze znajomymi.

Następny rysunek przedstawia wizję bibliotekarza z biblioteki publicznej: okno

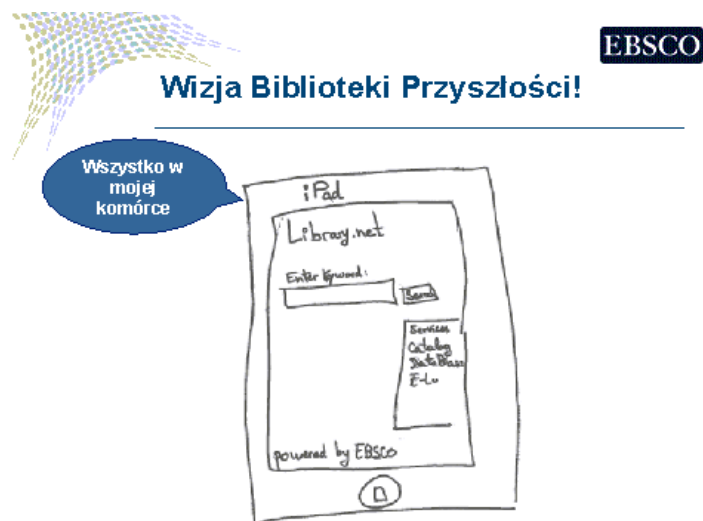
do czatu lub rozwijane menu „Zapytaj bibliotekarza”.

Przyszłością są również urządzenia przenośne i to ich najczęściej domagają się

użytkownicy i korporacje, np. firmy Alcatel Lucent oraz Total wyposażają obecnie swoich pracowników w Ipady.

Patrząc globalnie na świat widzimy, że biblioteki się zmieniają zarówno w ich formie

fizycznej jak i wirtualnej. Starają się dostosować do nowych potrzeb użytkowników, a przejście na źródła elektroniczne pomaga im w szybszym wprowadzaniu tych zmian. Przykładem takiej nowej biblioteki z futurystyczną architekturą jest Biblioteka Narodowa Kazachstanu w Astanie. Nowoczesne i przyjazne wnętrza mają przyciągnąć użytkowników.

Inny przykład to Rolex Learning Center w Lozannie należący do tamtejszej

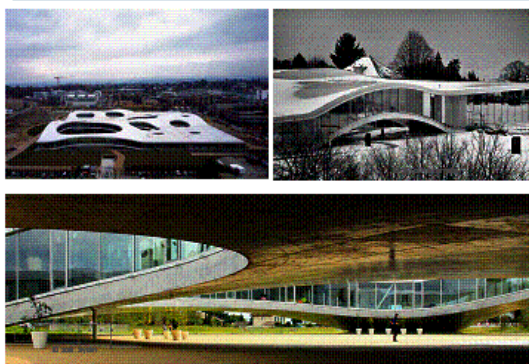
politechniki (Polytecnic School of Lausanne). Budynek mający przypominać plaster sera jest otwarty od godziny 7.00 rano do północy przez 7 dni w tygodniu. Ma tętniące życiem pomieszczenia: 3 restauracje, księgarnię, bank, pomieszczenia do pracy indywidualnej, automatyczne wypożyczanie poprzez RFID, 11.000 czasopism elektronicznych i 20.000 książek elektronicznych. W budynku znajdują się także wygodne pomieszczenia do nauki i pracy.

Inny przykład to Sheffield Hallam University Learning Center.

EBSCO

Rolex Learning Center - EPFL

Kolejnym przykładem jest będąca w budowie biblioteka w Katarze z ambitnym celem

EBSCO

Sheffield Hallam University Learning Center

wyznaczonym przez Fundację Kataru, aby stać się najlepszą biblioteką akademicką, publiczną i narodową. Biblioteka została zaprojektowana jako jedna otwarta przestrzeń i ma być wyposażona w system automatycznego wypożyczania, automat do pobierania i wydawania książek oraz inteligentny system regałów. Koszty projektu opiewają na 250 milionów dolarów.

Zmieniają się nie tylko budynki bibliotek, ale również rola bibliotekarzy ulega

EBSCO

Biblioteka Centralna Qatar Foundation

zmianie. Oto kilka wybranych tematów konferencji bibliotekarzy w Europie, jakie odbywały się w ostatnim czasie:

Wyszukiwarki trzeciej generacji (np. Search cube) – wizualne wyszukiwarki w 3D.

- Metadane – dane o danych
- Deep web – niewidzialna część sieci, ogromna część informacji, niedostępnych z powodu nieuporządkowanych danych.
- Linked data standard – standard linkowania danych – koncepcja Tima Bernersa Lee “Raw data now” mówiąca o połączeniu danych, uczynieniu ich widzialnymi, utworzeniu mostu w wielkim systemie wirtualnych dokumentów. To może być rewolucja w otwartej sieci.
- Standard RDF (resource description framework), uniwersalny standard w sieci umożliwiający łączenie danych.
- Otwarty katalog OCLC, projekt umieszczenia danych bibliotek w popularnych wyszukiwarkach, co zapewni większą widoczność danych
- Discovery-to-delivery – odkryj, aby dostarczyć, czyli łatwy dostęp do informacji
- Media społecznościowe - społeczna interakcja, używająca łatwo dostępnych

technik komunikacyjnych.

- Urządzenia mobilne i ich zastosowanie w rozpowszechnianiu informacji – np. ipad (Apple), kindle (Amazone), e-reader(sony) itp.
- Web3.0 czyli Sieć Semantyczna oraz personalizacja - podstawowe znaczenie ma możliwość tworzenia połączeń i analizowania zamysłu osoby szukającej informacji – sieć ma stać się bardziej „inteligentna”
- Centra E-learning jak np. Sheffield Hallam University lub Rolex center EPFL w Lozannie są przykładami nowej idea rozszerzenia roli biblioteki i zmiany jej pozycji. Biblioteka ma być teraz miejscem do przebywania (gdzie można coś zjeść i wypić lub spędzić przerwę), miejscem nauki (miejsca do indywidualnej nauki i dla grup) oraz miejscem zdobywania wiedzy (zasoby biblioteki udostępnione w prosty sposób)
- Książki elektroniczne

Wszystkie te rozwiązania mają służyć zwiększeniu widzialności zasobów biblioteki przez użytkowników.

Oznacza to, że bibliotekarze muszą zmienić pozycję biblioteki. Jest to niezbędne

dla ich przetrwania i udowodnienia ich wartości.

A największym wyzwaniem dla bibliotekarzy jest oferowanie usług dodanych i sprawienie, aby dzięki temu praca użytkowników była bardziej wydajna. Należy przy tym zrobić to w taki sposób, żeby użytkownicy to widzieli.

EBSCO

Bibliotekarze: specjaliści od wyszukiwania informacji oraz dostawcy wielu dodatkowych usług

Praca agencji subskrypcyjnych i firm obsługujących biblioteki również musi się zmienić. Z prostych dostawców prenumeraty muszą zmienić się oni w konsultantów i wspomóc biblioteki w procesie zmian, a nawet zaoferować im przejęcie takich usług, których same biblioteki nie są w stanie wykonać.

Od tych zmian nie da się uciec. Świat informacji naukowej jest już światem

EBSCO

EBSCO zapewnia dodatkowe usługi

Usługi EBSCO		Korzyści dla klienta
Outsourcing	→	Możliwość skoncentrowania się na dodatkowych usługach dla użytkowników biblioteki
Wynagrodzone lepiej za warunki licencji, dostosowane do potrzeb	→	Oszczędności w budżecie
Więcej treści	→	Lepszy serwis dla użytkownika
Automatyzacja	→	Nadwyżka czasu
Pełna integracja	→	Połączenie zasobów
Jedno źródło dostępu	→	Widoczne są wszystkie źródła
Ocena kolekcji i statystyki wykorzystania	→	Obliczanie ROI i możliwość trafnych decyzji

cyfrowym. Ponad 85% czasopism w naukach humanistycznych i społecznych i ponad 95% w naukach ścisłych jest dostępnych online. Teraz nadeszła pora na książki.

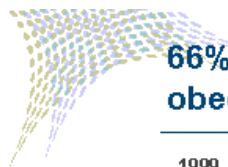
E-świat

Ponad 85% czasopism HSS i ponad 95% STM jest dostępnych online

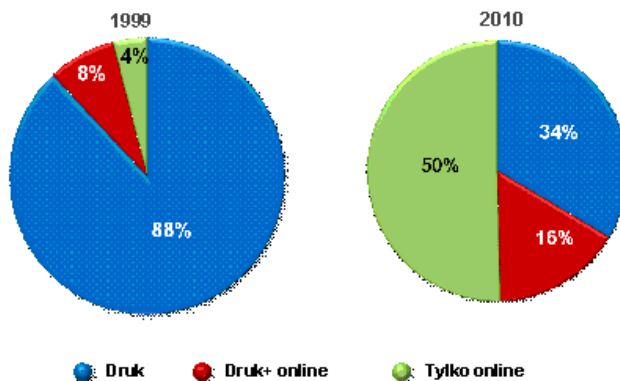

Źródło: Cox J&L: Scholarly Publishing Practice (Third Survey 2008), ALPSP 2008

Te zmiany widzimy również w działalności naszej firmy. W 1999 roku produkty z komponentem online stanowiły tylko 12% zamówień. Teraz to już 66% zamówień.

66% zamówień EBSCO ma obecnie e-składnik

EBSCO stara się być pośrednikiem nowej generacji. Mamy unikalną pozycję względem naszych konkurentów - żaden z nich nie może zaoferować takiego wachlarza serwisów, a wszystkie są naszymi własnymi produktami, dzięki czemu są doskonale olinkowane.

Jesteśmy czymś więcej niż tylko agentem prenumeraty. Choć w dalszym ciągu oferujemy nasze doświadczenie w dostawie źródeł drukowanych, to jednocześnie nasi klienci widzą w nas agenta źródeł elektronicznych oraz partnera i doradcę.

Jeżeli mówimy o dostawie zasobów informacji na wysokim poziomie, to chcielibyśmy przypomnieć Państwu w kilku słowach oferty wydawców, z którymi współpracujemy.

Pierwszym z nich jest Wiley-Blackwell. Oferta tego wydawcy to:

- 1,500 czasopism naukowych
- ponad 9.500 książek elektronicznych
- ponad 100 prac referencyjnych
- 17 Current Protocols zawierających ponad 10,000 protokołów
- 11 baz danych z dziedziny chemii i medycyny opartej na dowodach

Konsorcjum Akademickie w Polsce liczy już 66 instytucji prenumerujących źródła tego wydawcy.

Nowość w tym roku to holenderskie wydawnictwo IOS Press. To znakomite pakiety dla bibliotek, które chcą za niewielkie pieniądze wzbogacić swoją kolekcję. Większość tytułów z kolekcji IOS Press jest indeksowana w bazach Thomson Reuters i posiada wysoki czynnik oddziaływania (Impact Factor). Od 2011 roku oferujemy 3 kolekcje ze specjalnym rabatem 90 % i 85 % :

FULL PACKAGE (EURO 4 286)

MEDICAL PACKAGE (EURO 3 012)

COMPUTER PACKAGE (EURO 2322)

Chcielibyśmy przypomnieć Państwu również ofertę wydawnictwa Mary Ann Liebert.

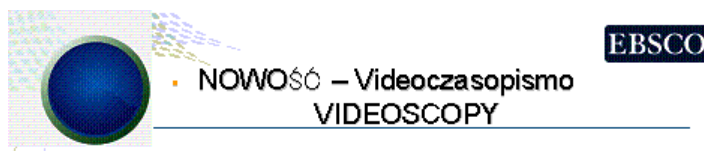
Jest to wydawnictwo założone w 1980 z siedzibą w New Rochelle, NY, USA, które wydaje 56 naukowych czasopism z następujących dziedzin:

- badania biomedyczne,
- biotechnologia,
- medycyna kliniczna,
- chirurgia,
- bioinformatyka,
- dietetyka
- prawo.

W ostatnich latach te czasopisma zyskują coraz więcej czytelników, co przekłada się na bardzo mocny wzrost ich czynnika oddziaływania (Impact Factor):

- AIDS Patient Care and STDs: 2.683, wzrost o 12%
- AIDS Research and Human Retroviruses: 2.178, wzrost o 8%
- Antioxidants and Redox Signaling: 73581, wzrost o 22%
- ASSAY and Drug Development Technologies: 2.713, wzrost o 13%
- Cancer Biotherapy and Radiopharmaceuticals: 1.443, wzrost o 9%
- Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking: 1.591, wzrost o 23%
- Diabetes Technology & Therapeutics: 2.620, wzrost o 23%
- DNA and Cell Biology: 2.280, wzrost o 15%
- Journal of Computational Biology: 1.694, wzrost o 8%
- JLAST: 1.012, wzrost o 11%
- Journal of Medicinal Food: 1.390, wzrost o 8%
- Journal of Neurotrauma Neurotrauma: 4.252, wzrost o 21%
- Journal of Ocular Pharmacology and Therapeutics: 1.457, wzrost o 6%
- Microbial Drug Resistance: 1.989, wzrost o 11%
- Oligonucleotides: 2.507, wzrost o 25%
- Stem Cells and Development: 4.146, wzrost o 27%
- Vector-Borne and Zoonotic Diseases: 2.607, wzrost o 19%

Ciekawostką jest nowy typ publikacji – videoczasopismo.

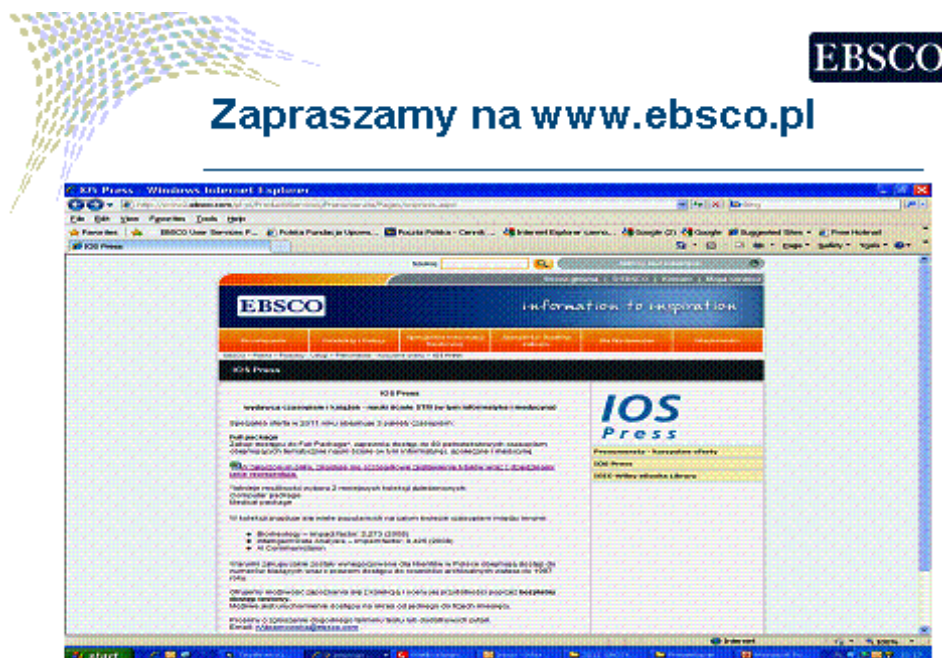

Nowością w naszej ofercie jest także czasopismo NEW ENGLAND JOURNAL OF MEDICINE. Firma EBSCO podpisała umowę z MASSACHUSETTS MEDICAL SOCIETY, wydawcą tego czasopisma na reprezentowanie i sprzedaż wersji elektronicznych czasopism tego wydawcy w Polsce, Niemczech, Austrii, Hiszpanii i Portugalii.

Dostęp online obejmuje okres od roku 1990 do aktualnego numeru. Niektóre funkcje dostępne są tylko w wersji online np.:

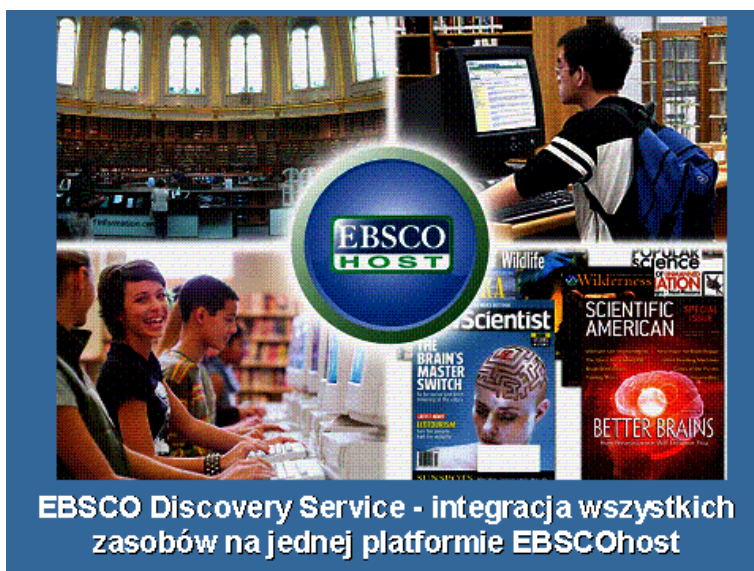
- Spisy treści wysyłane mailem
- Prezentacje video
- Wywiady audio z autorami (52 rocznie)
- Lista artykułów „Najczęściej czytane”
- Oferty pracy
- Prezentacje PowerPoint

Szczegółowe informacje o naszej firmie, jej usługach i produktach znajdują Państwo na naszej stronie internetowej www.ebsco.pl lub www.ebsco.com

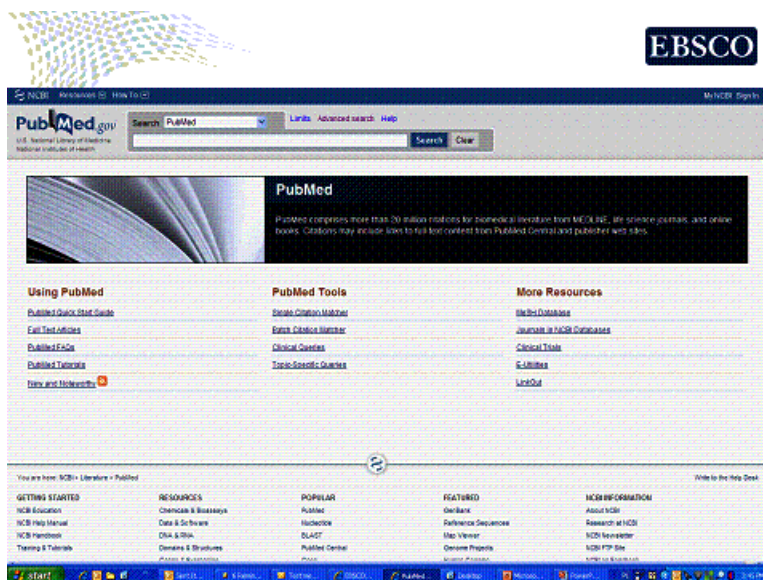
The image features the EBSCO logo in the top right corner. Below it, the text "Zapraszamy na www.ebsco.pl" is displayed in a large, blue, sans-serif font. To the left of this text is a decorative graphic consisting of a cluster of small, colorful dots (green, blue, yellow) that form a shape resembling a stylized wave or a fan. Below the text and graphic is a screenshot of a web browser window showing the EBSCO website. The browser's address bar displays "www.ebsco.pl". The website's header includes the EBSCO logo and the tagline "information to inspiration". The main content area shows a list of articles, with one article titled "WYWIADY (z wyjątkiem 1. i 2. numeru) - mały kodeks ETH dla bibliotekarzy i medycyn" prominently displayed. The browser's taskbar at the bottom shows several open applications, including Internet Explorer and various utility programs.

Firma EBSCO oferuje również kompleksowe narzędzie EBSCO Discovery Service (EDS) umożliwiające integrację wszystkich zasobów biblioteki na jednej platformie.

Serwis ten ma pomóc bibliotekom przyciągnąć do nich z powrotem użytkowników serwisów Google, PubMed i szeregu innych. Obecnie, bowiem strony bibliotek są postrzegane przez użytkowników jako zbyt skomplikowane, oferujące źródła na wielu różnych platformach o bardzo zróżnicowanych opcjach i narzędziach, co powoduje, iż znalezienie potrzebnej informacji jest zbyt pracochłonne dla użytkownika.

Prosty i łatwy dostęp do informacji w PubMed

Wielość serwisów i platform na stronach bibliotek

Serwis EDS zapewnia szybki, prosty dostęp poprzez jedno okienko do wyszukiwania do wszystkich zasobów biblioteki tj. czasopism, książek, kolekcji specjalnych, katalogu biblioteki i wiele innych źródeł. Wprowadza użytkowników do całego zakresu kolekcji biblioteki w oparciu o znormalizowane dane, uporządkowane według stopnia relewancji. Platforma dostępu umożliwia korzystanie z klastrów tematycznych, filtrów, spersonalizowanych folderów, historii wyszukiwań, eksportu formatu cytowań i wielu innych opcji. Użytkownik ma więc zapewnione wszystko, czego potrzebuje w jednym miejscu.

Serwis EDS zawiera metadane z wewnętrznych i zewnętrznych źródeł i jest scentralizowanym i zindeksowanym serwisem o ogromnym wymiarze. Metadane ze wszystkich zasobów są posadowione na lokalnym serwerze EBSCO. Zapytanie wyszukiwawcze użytkownika jest wysyłane do zbioru metadanych, a rezultaty są wyświetlane na jednej platformie EBSCOhost. Serwis umożliwia użytkownikowi przeszukanie obszernego zbioru metadanych i łączy go do zawartości źródeł, do których ma prawo dostępu. Indeks Podstawowy EDS to fundament, na którym każda biblioteka prenumerująca serwis może zbudować swoją kolekcję, t.zn. może rozszerzyć zakres EDS dodając swoje zasoby takie jak katalog, repozytoria, prenumerowane bazy i inne źródła.

Indeks Podstawowy EDS zawiera metadane z około 50.000 czasopism naukowych i popularno-naukowych, ponad 6 milionów książek, ponad 20.000 kolekcji materiałów konferencyjnych, około 825.000 CD i DVD-Romów a ponadto setki tysięcy innych źródeł różnego typu jak biografie, gazety, raporty z zakresu ochrony zdrowia, streszczenia książek, dysertacje, raporty edukacyjne, dokumenty rządowe, broszury i wiele innych. Metadane te pochodzą od 20.000 dostawców informacji oraz ponad

70.000 wydawców książek.

Indeks Podstawowy zawiera wszystkie bazy bibliograficzne i pełnotekstowe prenumerowane na platformie EBSCOhost jak np. CINAHL, International Pharmaceutical Abstracts, Academic Search Complete, Biomedical Reference Collection, PsycINFO, MEDLINE with Full Text, i inne oraz metadane od wielu partnerów jak Elsevier Science, Springer, Wiley, HW Wilson, Thomson ISI (Web of Science), OAIster, NBER, ECONIS, National Library of Medicine i wielu innych.

Podstawowe komponenty technologiczne odróżniające rozwiązanie EBSCO od innych serwisów tego typu to:

- bogate metadane pozwalające użytkownikom na otrzymywanie w wynikach więcej i bardziej istotnych artykułów
- stosowanie unikalnego systemu relewancji umożliwiającego wyświetlanie najlepszej jakości źródeł naukowych na pierwszej stronie
- niezawodne, elastyczne linkowanie do pełnego tekstu z jak najmniejszą ilością kliknięć.

System relewancji porządkuje rezultaty według następujących kryteriów:

- Zgodność z hasłami przedmiotowymi z kontrolowanych słowników
- Zgodność z tytułem artykułu
- Zgodność ze słowami kluczowymi podanymi przez autora
- Zgodność ze słowami kluczowymi ze streszczenia
- Zgodność terminu wyszukiwanego ze słowami w pełnym tekście

Bardzo często słowa kluczowe nie są zawarte w tytule. Znalezienie słów w hasłach przedmiotowych i abstraktach jest bardzo ważne, ponieważ pozwala na łatwe znalezienie artykułu, książki, czy innej poszukiwanej informacji. EBSCO Discovery Service opiera się głównie na głębokich metadanych i stosuje stopnie relewancji do ich oceny. Żadna zawartość nie jest preferowana w kalkulacji relewancji w zależności od źródła, z którego pochodzi. Rekordy z najlepszymi metadanymi są punktowane i wyświetlane wyżej. Szczegółowe informacji na ten temat znajdują się na stronie:

http://support.ebscohost.com/knowledge_base/detail.php?id=3971

Partnerami serwisu EDS są wiodący wydawcy tacy jak: Annual Reviews, Inc.,

Associated Press, BioOne, Blackwell, Brill Academic Publishers, Cambridge University Press (CUP), EDP Sciences, Elsevier, Emerald Group Publishing Ltd, Guilford Press, Harvard Business Publishing, IEEE, IOP Publishing, Johns Hopkins University Press, Karger AG, MIT Press, Nature Publishing Group, Oxford University Press, Public Library of Science, SAGE Publications, Springer, Taylor & Francis Informa, University of Chicago Press, Wiley, World Scientific Publishing Group, a także tacy partnerzy jak National Library of Medicine, NetLibrary, OAIster, OECD, Thomson Reuters (Web of Science), World Bank, arXiv, DOAJ, Ingenta, JSTOR i wielu innych.

Wszystkie biblioteki, które wdrożyły metawyszukiwarę EDS odnotowały bardzo duży wzrost statystyk użytkowania zasobów. Wzrost ten sięgał od kilkudziesięciu do ponad tysiąca procent w zależności od rodzaju źródeł.

Biblioteki mogą zmienić wygląd komponentów interfejsu i dostosować zarówno nazwę, logo, ustawienia stron wyszukiwań i kolory do własnych potrzeb.

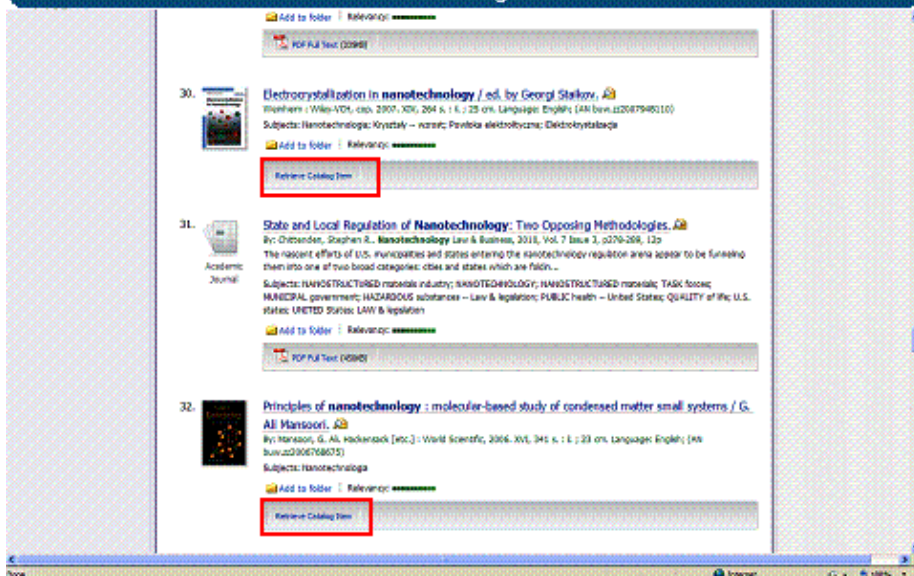
Poprzez załadowanie katalogu OPAC biblioteki do serwisu EDS i codzienne

uaktualnianie danych cała zindeksowana zawartość katalogu jest dostępna dla użytkownika do wyszukiwań poprzez serwis EDS i pozwala mu na sprawdzanie danych w katalogu w czasie realnym.

- ## Rozbudowane rekordy z katalogu
- Linki do innych źródeł metadanych:
 - np. Tekst, Spis Treści, Pomoce do Wyszukiwań...
 - Library of Congress
 - Indeksy książek z recenzjami
 - Pierwszy Rozdział, Biografia Autora, Spis Treści
 - Używa własnej technologii zaawansowanego przeszukiwania książek
 - Powiązane Informacje:
 - Recenzje
 - Podobne książki
 - Inne prace tego autora
 - Streszczenia z bazy LRC (dla abonentów tej bazy)

Multiwyszukiwarka pozwala sprawdzić dane z katalogu, bieżący status wypożyczeń i dostępności poszczególnych pozycji w katalogu.

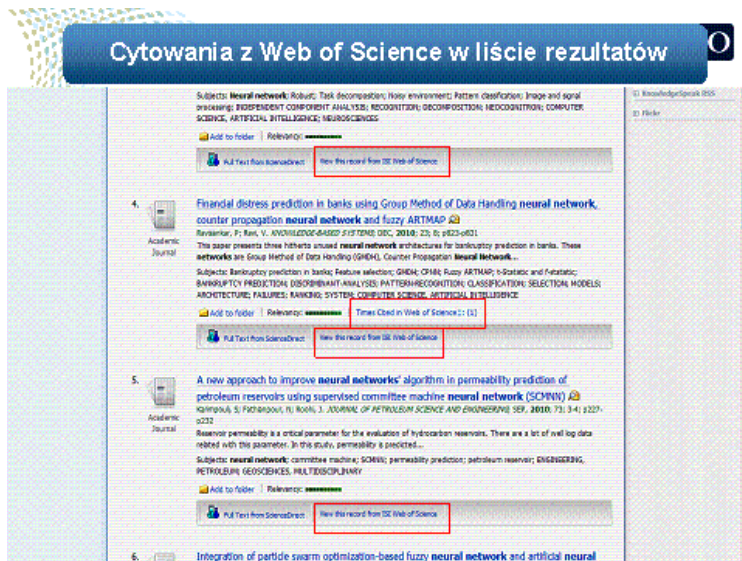

Biblioteki prenumerujące serwis Web of Science widzą w liście rezultatów

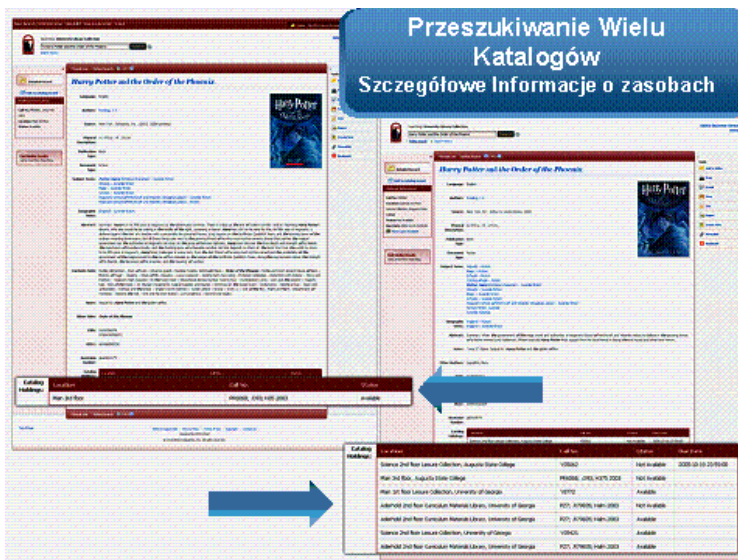
The screenshot shows the 'Katalog online bibliotek UW' interface. On the right side, a blue callout box contains the text: **Rekord z katalogu BUW**. The main content area includes a search bar, a list of search results, and a section for 'Zaproponuj książkę do zbiorów bibliotek UW'.

w multiwyszukiwarce EDS cytowania z tego serwisu przy poszczególnych cytowanych pozycjach.

Serwis EDS oferuje również opcje dla konsorcjów umożliwiające jednoczesne

przeszukiwanie wielu katalogów, sprawdzanie w czasie realnym dostępności poszczególnych pozycji z informacją o ich lokalizacji i dzielenie się danymi z katalogów przez uczestników konsorcjum.

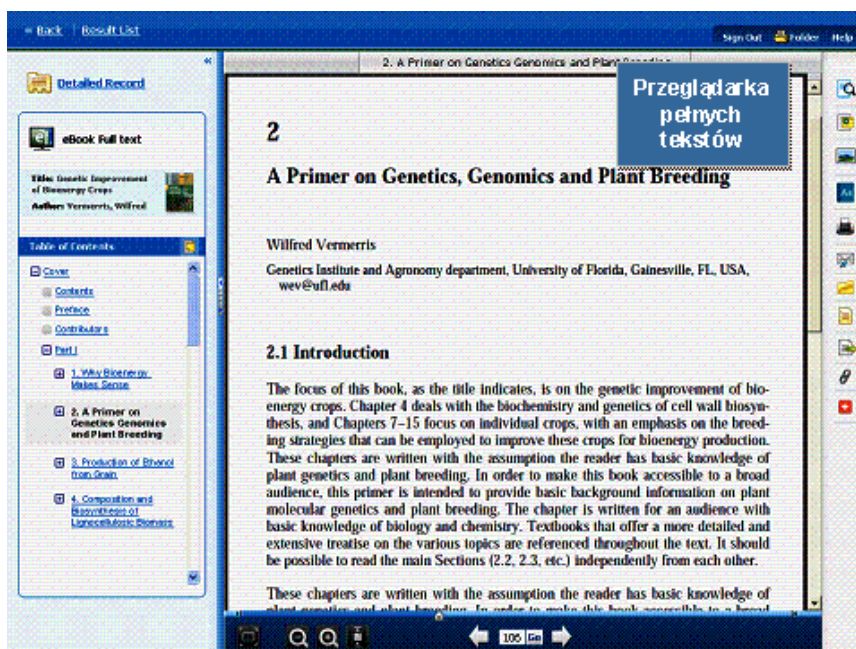

Serwis EDS został wdrożony w kilkuset uczelniach na świecie. Poniżej przykłady kilkunastu takich wdrożeń:

- Research Libraries UK (RLUK) - konsorcjum 29 największych instytucji naukowo-badawczych w Anglii i Irlandii
- 15 uniwersytetów w Turcji – członków konsorcjum TUBITAK ULAKBIM
- University of Liverpool, Wielka Brytania
- Uniwersytet Warszawski, Polska
- National University, California
- Philadelphia College of Osteopathic Medicine, USA
- Illinois State University, USA
- James Madison University, USA
- University of North Carolina, USA
- Northeastern University, USA
- Korea University, Korea

Ponad rok temu firma EBSCO wykupiła bazę NetLibrary zawierającą ponad 300.000 książek elektronicznych. Baza będzie od lipca br. udostępniana na platformie EBSCOhost wraz z pozostałymi bazami EBSCO.

Zarówno wszystkie bazy EBSCO jak i serwis EDS jest dostępny również na urządzeniach przenośnych.

